

Handboek

Biodiversiteit

Inleiding

In dit document worden verschillende vormen van biodiversiteit toegelicht. Per type biodiversiteit wordt een praktijkvoorbeeld gegeven, de functie voor biodiversiteit uitgelegd en informatie verstrekt over aanleg en beheer. Per type biodiversiteit is er een soortenlijst opgenomen.

Inhoud

1. Eenjarige bloemenmengsels
2. Meerjarig mengsel voor kastuinders (plus eenjarige en heesters)
3. Meerjarige bloemen (vaste planten in potten of matten)
4. Vaste planten voor in bloembakken of tuinen
5. Bloembollen
6. Natuurvriendelijke oever
7. Houtige planten
8. Elementen voor overleving

1. Eenjarige bloemenmengsels

VOORBEELD

Bunnik Bromelia

Achterweg 11, De Kwakel

Functie voor biodiversiteit: éénjarige mengsels

Op 1-jarige bloemenmengsels komen imkerbijen, hommels en zweefvliegen voor nectar af.

Soorten eenjarige akkerkruiden (alle grondsoorten)

Inheems

Korenbloem
Centaurea cyanus

Gele ganzebloem
Glebionis segetum

Echte kamille
Matricaria chamomilla

Klaproos
Papaver rhoas

Reukloze kamille
Tripleurospermum maritimum

Ingeburgerd en/of Uitheems

Boekweit
*Fagopyrum
esculentum*

Phaselia
Phacelia tanacetifolia

Zonnebloem
Helianthus annuus

Cosmea
Cosmos bipinnatus

Aanleg en beheer: Eénjarige akkerranden

Zaaitijdstip: Het voorjaar
(Op het tijdstip dat de bloemen van nature hun zaad laten vallen)

Aanleg:

- Grond zaaiklaar maken in het vroege voorjaar.
- Eventueel vals zaaibed aanleggen = onkruiden laten kiemen, verwijderen en daarna inzaaien.
- Zaadmengsel zaaien met speciale zaaimachine die zaden van verschillende grootte schuddend zaait.

Beheer:

- Overheersende onkruiden handmatig verwijderen.
- Maaien na de bloei, zo zaadbank opbouwen.
- Jaarlijks zaaibed maken en bijzaaien totdat zaadbank voldoende is.

Hoveniers in de omgeving hebben apparatuur om deze randen aan te leggen.

- Bijvoorbeeld: Van Rijn Hoveniers
- Er zijn meerdere leveranciers van bloemenmengsels voor akkerranden. Bijvoorbeeld Cruydhoeck, Biodivers, Medigran
- <https://www.cruydhoeck.nl/>
- <https://biodivers.nl/>
- <https://medigran.nl/>

2. Meerjarig mengsel voor kastuinders (plus eenjarige planten en heesters)

VOORBEELD

Stolk Brothers

Hoekschekade 111a, Bergschenhoeck

Functie voor biodiversiteit: meerjarige mengsels

Op meerjarige mengsels komen wilde bijen, vlinders, orius en andere insecten af. Zij gedijen goed als ze zich kunnen vestigen in de bodem of de planten en een insectenpopulatie kunnen opbouwen. Dat duurt ongeveer 5 jaar. Het mengsel is speciaal samengesteld voor kastuinders met keuze voor bloemen waar orius op afkomen.

Soorten kastuindersmengsel: zware gronden

Barbarakruid
Barbarea vulgaris

Muskuskaasjeskruid
Malva moschata

Wilde peen
Daucus carota

Echte kamille
Matricaria chamomilla

Honingklaver
Melilotus

Rode klaver
Trifolium pratense

Knoopkruid
Centaurea jacea

Paarse dovenetel
Laminum purpureum

Vingerhoedskruid
Digitalis purpurea

Boerenwormkruid
Achillea millefolium

Witte klaver
Trifolium repens

Dagkoekoeksbloem
Silene dioica

Wouw
Reseda luteola

Gewone margriet
Leucanthemum vulgare

Heesters voor vroege bloei

Koniginnekruid
Eupatorium cannabinum

Duizendblad
Achillea millefolium

Gele ganzebloem
Glebionis segetum

Gele kornoelje
Cornus mas

Guldenroede *Solidago virgaurea*

Ratelaar
Rhinanthus

Korenbloem
Centaurea cyanus

Hazelaar, *Corylus*

Bloeiboog kastuindersmengsel voor zware gronden

Het kastuindersmengsel is te bestellen bij Biodivers.

Mail dan naar: info@biodivers.nl of neem telefonisch contact op (0348-560286).

Vraag dan om het 'kastuindersmengsel'. De hoeveelheid is 4,5 gram/m².

De heesters gele kornoelje en hazelaar elders bestellen.

Met overige elementen voor overleving (zie paragraaf 8) maak je het biodiverse systeem helemaal af. Denk aan een leemhoop, holle stengels (riet/ bamboe), houtblokken.

Aanleg en beheer: Meerjarige bloemenranden (1)

Zaaitijdstip:

Najaar: circa september/oktober

Voorjaar: circa april/mei

Maar vooral: niet te nat, niet te droog, geen vorst.

Grond voorbereiden:

De grond mag niet al te rijk zijn in stikstof met een goede mineralenbalans. Het is nuttig om een grondmonster te nemen om te achterhalen wat de mineralenbalans in de bodem is (bron Biodivers, zij nemen interpreteren ook het grondmonster).

Voor het inzaaien is het mogelijk de grasmatten onder te spitten dan een keer frezen en/of roteren, inzaaien en aanrollen.

Een andere iets duurdere optie is om de grasmatten af te pluggen en de grond dan los te maken. Dan wordt de grond niet verstoord wat goed is voor de schimmelbacteriepopulatie.

Zaaien:

Mogelijkheid is een vals zaaibed aanleggen.

Een vals zaaibed aanleggen betekent de grond zaaiklaar maken, de onkruiden laten kiemen, onkruid verwijderen en dan inzaaien. Zo is die zaadbank vast weg.

1. Zaai je machinaal. Zorg dat de machine een schudder heeft zodat de zaden gemengd gezaaid worden.
2. Zaai je met de hand: verdeel het veld in vakken. Verdeel het zaad in evenveel porties als vakken. Meng het zaad met zand. Zaai het zaad per vak in. Hark het zaad licht onder. Zo vinden vogels het zaad minder snel en droogt het zaad minder snel uit.

Kastuindersmengsel is te bestellen bij Biodivers

Aanleg en beheer: Meerjarige bloemenranden (2)

Beheer:

Maaien én afvoeren van de rand heeft twee redenen.

1. De bodem verschralen.
2. Voorkomen dat er bomen gaan groeien

Echter door te maaien verstoort je de ecologie. Daarom:

1. Circa eind september, als de bloemen zijn uitgebloeid en het zaad gevallen is bij een temperatuur beneden tien graden (dan groeit gras niet).
2. Bij rijke grond extra verschralen, dan ook maaien tussen half juni en half juli. Vallen de kruiden om? Dan is de grond (te) rijk.
3. Gefaseerd maaien, dus 75 % wel en de andere 25 % nog even niet.
4. Niet te laag maaien, circa 10 cm boven de grond.

Het kastuindersmengsel is te bestellen bij Biodivers

3. Vaste planten in potten of matten (= meerjarige kruiden)

Griffioen Wassenaar

(<https://www.griffioenwassenaar.nl/>) heeft een product ontwikkeld van inheemse vaste planten die als in een border zijn gerangschikt.

Zij hebben twee planttechnieken

- Planten in potten (living landscape)
- Planten in matten (blooming fields)

Voordeel, bestand tegen gras en onkruid.

Soorten vaste planten

POLLINATOR VERGE

Een laagblijvend mengsel dat ook nog eens twee tot drie maanden in het seizoen verdraagt. Bevat *Festuca longifolia* voor het effect van een lage bloemenweide.

BOTANICAL SKYLINE

Een laag tot middelhoog mengsel, met enkele hogere pieken. Extreem droogteresistent en daardoor zelfs een goede oplossing voor groene, zeer biodiverse daken.

Vaste planten soortenlijst in matten, vier mengsels. zie <https://www.griffioenwassenaar.nl/wp-content/uploads/2024/04/Vasteplantenmatten-by-Griffioen.pdf>

PATCHWORK QUILT

Een middelhoog mengsel met enkele uitschieters naar boven. Groeit het best in droge, zonnige condities. De 30 soorten zorgen voor een constant wisselend beeld.

TREASURE CHEST

Een halfhoog mengsel met enkele uitschieters naar boven. Groeit onder alle reguliere vochtcondities. Toleert zowel een zonnige standplaats als enige schaduw.

Voor vaste planten in potten zie <https://living-landscape.com/>

4. Vaste planten in borders of plantenbakken

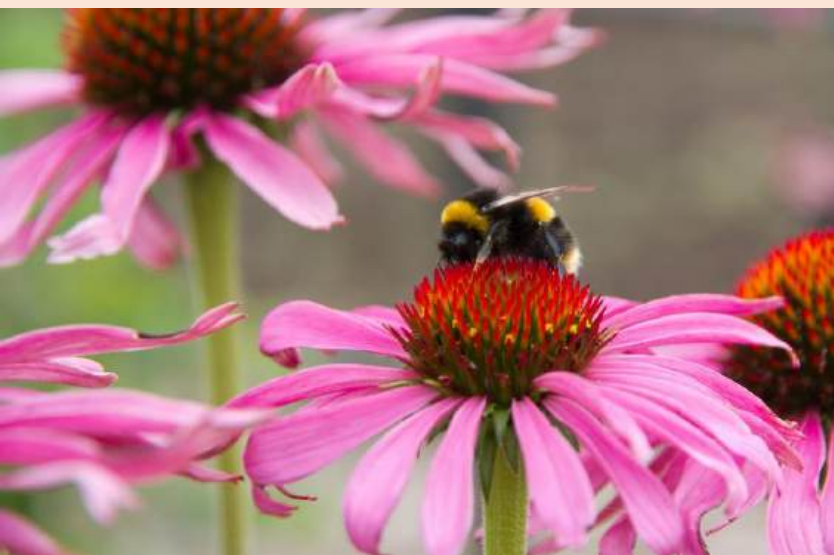
VOORBEELD

Royal FloraHolland
Naaldwijk

Functie voor biodiversiteit: Vaste planten in borders of plantenbakken

Vaste planten zijn rijk aan nectar en stuifmeel en vormen een belangrijke voedselbron voor diverse insecten. Door soorten te combineren die elkaar in bloei afwisselen, ontstaat een doorlopende bloeiperiode. Dit zorgt niet alleen voor een prachtig uitzicht, maar biedt ook langdurige voeding voor insecten.

Soorten: algemene informatie over keuze

Bloemen zijn goed voor de biodiversiteit. Echter, niet alle bloemen zijn even geschikt. Er zijn een aantal zaken waar je op moet letten om bloemen te kiezen die het meeste bijdragen aan de biodiversiteit.

Biologische bloemen

Kies voor biologische bloemen. Op gangbare bloemen worden insecticiden gebruikt die kunnen achterblijven in de bloem. In dat geval zijn de bloemen minder geschikt om de biodiversiteit te bevorderen in tuinen. Biologische bloemen zijn beter geschikt voor dit doel.

Inheems of uitheems?

Inheemse vaste planten zijn het allerbeste, maar ook uitheemse vaste planten kunnen (veel) nectar en stuifmeel bieden aan insecten.

Voordelen van inheems

Inheemse bloemen komen al langere tijd in Nederland voor. Ze passen in het ecosysteem. Nederlandse insecten zijn aan deze soorten gewend, waardoor de diversiteit aan insecten groot is op inheemse planten. Uitheemse soorten kunnen in sommige gevallen, doordat er weinig plagen zijn die hen lusten, zo hard groeien dat inheemse soorten overwoekerd worden. Dan heet de plant of het dier een invasieve exoot.

Mooie gangbare tuinplanten zijn veredelde planten, vaak met een inheemse voorouder. De cultuursoort heeft dan een grotere bloem, een diverser palet aan kleuren bloemen of een ander kleur blad. Voor de biodiversiteit is het beter om te kiezen voor de **inheemse/ wilde variant**.

Duizendblad
Wilde variant (links)
Cultivar 'apple blossom' (rechts)

Kruipend zenegroen
Wilde variant (links)
Cultivar 'Mahogany' (rechts)

Enkelbloemige variëteiten

Kies voor enkelbloemige variëteiten. Dubbelbloemige soorten hebben geen of niet voldoende nectar en stuifmeel meer. Tijdens de veredeling is de aanleg voor stampers en meeldraden gebruikt om de dubbele rij bladeren te vormen. Deze bloemen zijn steriel. Dus 'hoe meer kleur, hoe meer biodiversiteit' gaat voor deze bloemvorm niet op.

Enkelbloemige korenbloem (links)
Dubbelbloemige korenbloem (rechts)

Soorten: Inheemse vaste planten

Wilde bertram

*Achillea
ptarmica L*

Kruipend
zenegroen
Ajuga reptans

Gewone ereprijs
*Veronica
chamaedrys*

Koniginnekruid

*Eupatorium
cannabinum*

Echte tijm
*Thymus
vulgaris*

Beemdkroon
Knautia arvensis

Zwarte toorts

*Verbascum
nigrum*

Wilde marjolein
Origanum vulgare

Gewone brunel
Prunella vulgaris

Gele dovenetel

*Lamiastrum
galeobdolon*

Veldsalie
Salvia pratensis

Herfstmargriet
*Leucanthemum
vulgare*

En nog veel meer soorten....

Aanleg en beheer: vaste planten in pot

- Planten in potten zijn redelijk eenvoudig aan te leggen. Let op daarbij op het volgende:
- Zoek op: 'biologische- inheemse vaste planten in pot'
- Op welke grondsoort doet de plant het het beste?
- Wat is de standplaats? Zon/ halfschaduw/ schaduw?

5. Bloembollen

VOORBEELD

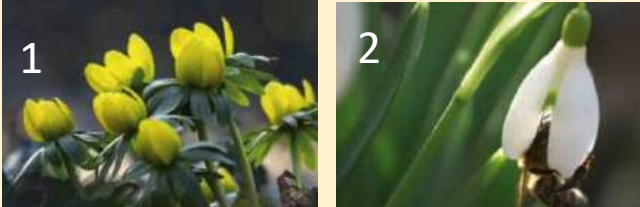
Telers in het Oostland hebben bollen mee laten poten in de bloemenrand (links)
bloeiende bollen in de berm in Almere (midden en rechts)

Functie voor biodiversiteit: Bloembollen

Bollen bloeien vaak vroeg in het voorjaar en bieden dan nectar en stuifmeel voor insecten. Bloembollen trekken hommels, bijen en zweefvliegen aan.

Soorten inheemse bollen

Bronnen en foto's: stad-en-groen, jub holland, waarneming.nl, Koster 2019

Naam	Latijnse naam	Bloeitijd	Biedt voeding aan	Bijzonderheden
1 Winterakoniet	Eranthis hyemalis	januari	hommels	
2 Sneeuwkllokje	Galanthus cultivars	januari-april	wilde bijen, honingbijen, soms al vlinders	
3 Krokus	Crocus cultivars	februari-maart	vroege vlinders	
4 Aronskelk	Arum maculatum of Arum italicum	juni-juli-augustus	nuttige zweefvliegen (voedsel voor vogels)	overleeft droogte onder struiken
5 Sneeuwroem	Chionodoxa luciliae, Chionodoxa forbesii en Chionodoxa sardensis	februari-april	dagvlinders, honingbijen	
6 Wilde of botanische narcis	Narcissus pseudonarcissus subsp. of lobularis	maart-april	zelfbestuivend, alleen voor insecten met lange tong (vlinders). Op wilde narcis komen sluipwespen en sluipvliegen af.	
7 Anemoon	Anemone nemorosa en Anemone blanda	half april - mei	stuifmeel wilde bijen en honingbijen	
8 Oosterse sterhyacint en boshyacint	Scilla siberica en Hyacinthoides non-scripta	half april - mei	allerlei insecten, nectar en stuifmeel	geschikt voor bosranden
9 Blauw druifje	Muscari-soorten en cultivars	maart- april - mei	wilde bijen, rosse metselbij, zandbij, vlinders	
10 Lenteklokje –zomerklokje	Leucojum vernum -aestivum	februari-maart-april / mei juni	honingbijen	vochtige locaties slootkant of wadi
11 Oud wijfje/ voorjaarsster	Ipheion uniflorum	mei-juni	dagvlinders	
12 Sierui / daslook	Allium-soorten en -cultivars	afhankelijk van de soort	zweefvliegen	
13 Botanische tulp	Tulp cultivars	april mei	Hommels, bijen, zweefvliegen, lieveheersbeestje	

Bloembollen: aanleg en beheer

Planttijdstip:

In het najaar, tussen september en december, is het tijd om voorjaarsbloeiende bloembollen te planten, als voorbereiding op een kleurig voorjaar. Oktober is een ideale maand; dan hebben ook de vroegbloeiende soorten zoals krokussen nog voldoende tijd om uit te lopen in het komende voorjaar.

Koop bollen bij een partij die biologische wilde/botanische bloembollen aanbiedt.

Bijvoorbeeld Jub Holland. Zie hiernaast hun aanplant en beheeradvies.

Andere partijen:
Warande

Wij hebben hierbij een aantal tips en adviezen voor het bewaren, planten en het beheren van de aangekochte bloembollen. En dan: uitkijken naar de eerste lentebode!

- De dozen na ontvangst meteen openen en op een koele maar vorstvrije, donkere, droge en luchtige plek bewaren.
- Werk zoveel mogelijk planmatig. Let daarbij op bloeitijd, kleur, hoogte en groeiplaats. Volg daarbij de instructies/informatie op het kleurenlabel op de zak.
- Ergste onkruiden, vooral die met een kruipende wortelstok (brandnetel, zevenblad, braam) verwijderen, zorg voor een goede luchtige bodem door de grond goed los te maken.
- Eventueel bodemverbeteraar en meststoffen toevoegen.
- Bij het planten van bollen in het gras/gazon is het belangrijk dat er pas 6 weken na het uitbloeien van de laatste soort wordt begonnen met maaien. Probeer waar mogelijk de bollen te ontzien door gefaseerd te maaien. Dit omdat de bol zichzelf voedt door middel van het afstervende loof.
- Voor een mooi natuurlijk planteffect is het een belangrijk de bloembollen in grote groepen uit te strooien, waar ze vallen worden ze geplant.
- Vuistregel: 3 maal de hoogte van de bol is de juiste plantdiepte. Voor verwildering is het belangrijk dat de bol diep wordt geplant.
- Zorg voor goed scherp en schoon gereedschap! Wanneer u bollen in een bestaande border plant, probeer deze dan zo min mogelijk te beschadigen. Gebruik bijvoorbeeld een scherpe stalen bollenpriem of bollenplanter.
- Succes en veel plezier met de aanplant van de bloembollen! Heeft u behoefte aan een nader advies of een ontwerp? Neem dan contact met ons op!

SUCCES!

6. Natuurvriendelijke oever

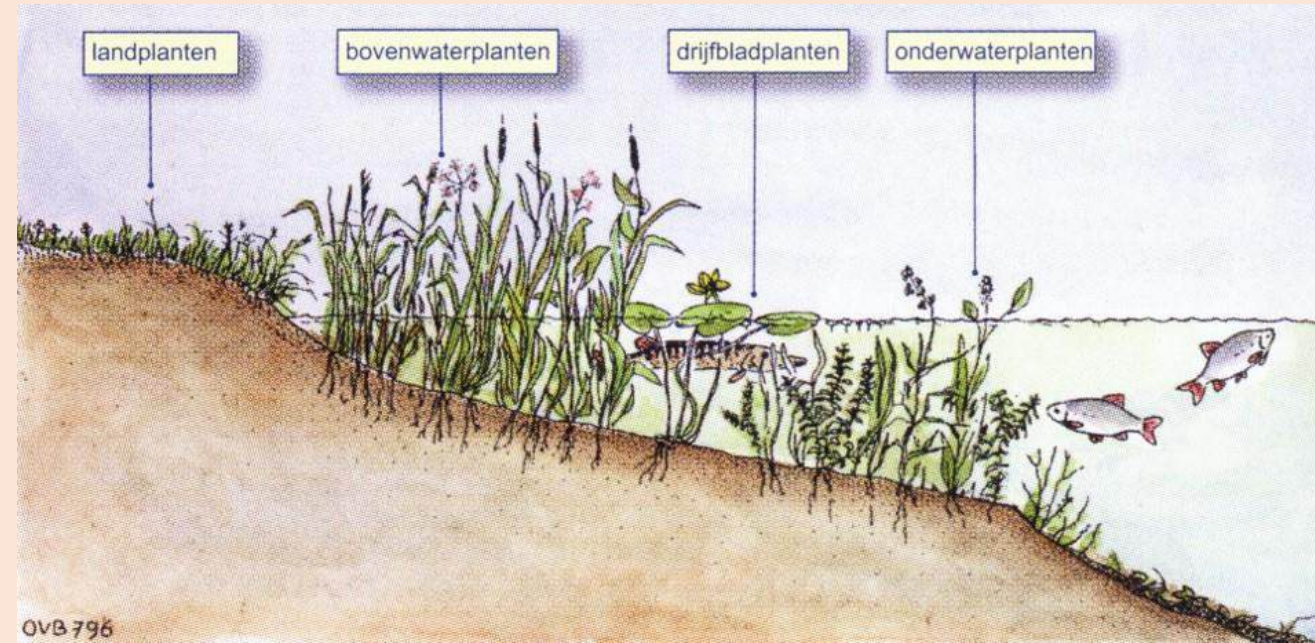
VOORBEELD

Natuurvriendelijke oever
Westeinderplassen

Functie voor biodiversiteit: natuurvriendelijke oever

Het meeste leven vindt plaats in de overgang tussen water en land. Half onder water tussen de waterstengels leggen waterdieren hun eitjes af. In de gradiënt van nat naar droog kunnen een diversiteit van plantensoorten gedijen. Veel dieren hebben nat en droog nodig voor hun levenscyclus. Dieren kunnen op een flauwe helling van het water naar de oever bewegen en terug.

Soorten in natuurvriendelijke oevers

Grote engelwortel
Angelica archangelica

Harig wilgenroosje-
Epilobium hirsutum

Moeras vergeet-me-nietje
Myosotis scorpioides

Biezenknoppen
Juncus conglomeratus

Grote kattenstaart
Lythrum salicaria

Watermunt
Mentha aquatica

Gele lis
Iris pseudacorus

Knikkend tandzaad -
Bidens cernua

Zwanenbloem
Butomus umbellatus

Grote egelskop
Sparganium erectum

Koninginnekruid
Eupatorium cannabinum

Waterscheerling
Cicuta virosa

Grote wederik
Lysimachia vulgaris

Moerasspirea
Filipendula ulmaria

En nog veel meer soorten....

Soorten voor natuurvriendelijke oever

Er zijn veel oeversorten die onder verschillende omstandigheden (veen, zand, klei) kunnen groeien. De meeste soorten die hier genoemd worden zijn geschikt voor natuurvriendelijke oevers. Mogelijk dat niet alle soorten zullen aanslaan en dat het wenselijk is om later nog bij te zaaien. Hoe meer soorten, hoe natuurvriendelijker. (comm Bart Specken, Waternet).

B115 Oeverplantenmengsel: geschikt voor inzaai van nieuw aangelegde natuurvriendelijke oevers of omgevormde steile oevers

Toepassing:

Bedoeld voor het vastleggen van het oeverprofiel

Samenstelling:

Aartsengelwortel, Biezenknoppen, Gele lis, Gewone engelwortel, Grote egelskop, Grote wederik, Harig wilgenroosje, Heen, Kale jonker, Kattenstaart, Knikkend tandzaad, Koninginnenkruid, Mattenbies, Melkeppe, Moerasrolklaver, Moerasspirea, Moerasvergeet-mij-nietje, Moeraszegge, Oeverzegge, Paddenrus, Poelruit, Scherpe zegge, Smalle lisdodde, Valeriaan, Watereppe, Watermunt, Waterscheerling, Waterweegbree, Waterzuring, Wolfspoot, Zwanenbloem en Zomprus.

Benodigde hoeveelheid:

5 tot 10 kg/ha op een kale bodem

Bijbehorend maaibeleid:

Beheer: maaien en afvoeren: 1 x per jaar in september/oktober

Prijzen:

Opvraagbaar

EMAIL

info@biodivers.nl

TELEFOON

0348 – 56 02 86

Aanleg en beheer natuurvriendelijke oevers

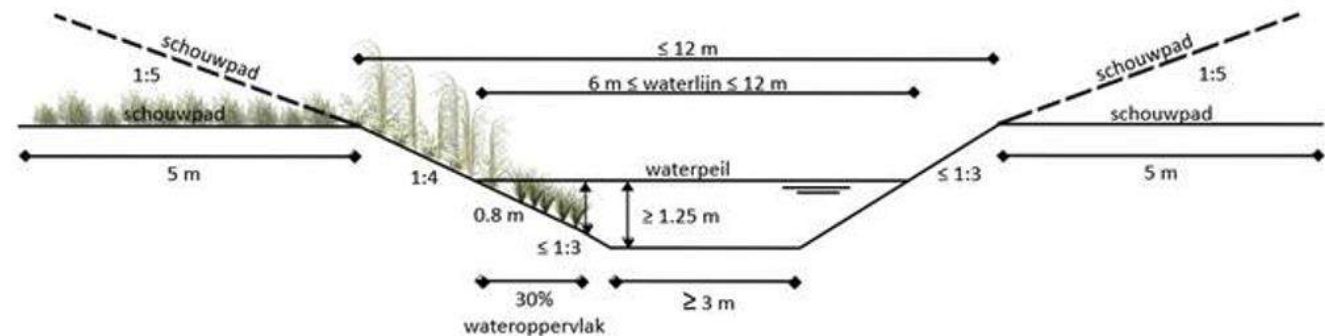
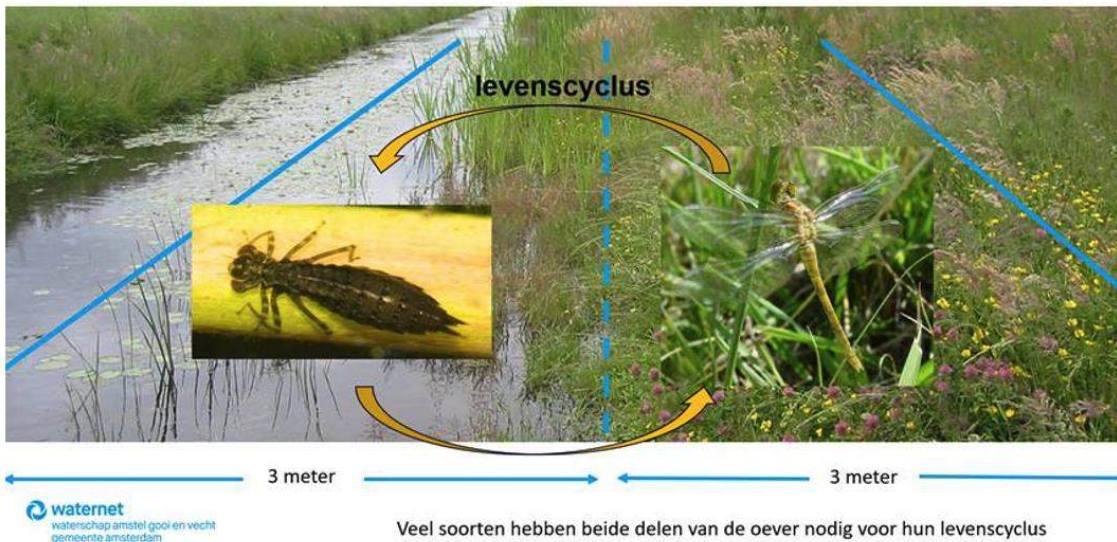
Een natuurvriendelijke oever bestaat uit een nat en een droog deel.

Voor het natte deel is het belangrijk dat de oever niet te steil afloopt. De oeverplanten die met hun voeten in het water staan zorgen voor schuilplaatsen voor waterinsecten (denk aan larven van libellen) en paaipplaatsen voor vissen.

Wortels van oeverplanten houden de oeverwand sterk. Bomen moeten verwijderd worden, want die wortels zijn niet geschikt en geven teveel schaduw voor de kruidachtige soorten.

De oeverwand één keer in de twee jaar maaien en afvoeren is precies voldoende om groei van bomen tegen te gaan. Contactpersoon en bron: Bart Specken, Ivan Mettrop Waternet.

Water én land = oever

Schematisch weergegeven ziet een natuurvriendelijke oever van een sloot er zo uit.

7. Houtige planten

VOORBEELD

Houtrand bij Dutch Berries
Bommelerwaard

Functie voor biodiversiteit: houtige planten

Houtige planten bieden voedsel, schuilplekken en overwinteringsplekken voor insecten, vogels en andere dieren. Het gevallen blad zorgt voor een mulchlaag op de grond, waarin insecten overleven. Vogels leggen hun nesten in bomen en schuilen tussen de takken. Insecten overleven in het blad en voeden zich met het blad en nectar/ stuifmeel van bloemen. Op bomen komen vaak soortgelijke plagen af als op kasplanten, zoals luis, maar net anders. Waardoor ze voor de kasteelt geen risico opleveren, maar wel natuurlijke vijanden aantrekken. Ook blijkt de helft van insecten die op houtige gewassen afkomen gaasvliegen te zijn. Sommige houtige gewassen geven extraflorale nectar af. Dat komt uit bladeren en andere delen dan bloemen.

Soorten houtige gewassen

Houtige gewassen die bloeien, geven nectar en stuifmeel in het voorjaar en bessen in de zomer.

Uit onderzoek blijkt dat deze soorten in ieder geval geschikt zijn naast kassen:

Wilg, *Salix* spp.

Van alle inheemse bomen komen op wilg de grootste hoeveelheid soorten insecten af. Kan wel pluiszaden geven.

Hazelaar, *Corylus*

Kornoelje, *Cornus*

Meidoorn, *Crataegus*

Wel geschikt voor kasteelten, vanwege vuur beter niet in de appel of perenboomgaard.

In het algemeen zeer goed voor de biodiversiteit (maakte alleen geen deel uit van het onderzoek)

Wilde liguster, *Ecopedia*

Wegedoorn, *Rhamnus cathartica*

Wilde kardinaalsmuts, *Euonymus*

Sporkehout, *Frangula alnus*

Zorg dat je de inheemse/ wilde variant uitkiest

Deze soort is minder geschikt naast kassen

Gelderse roos, *Viburnum opulus*
Daar kwam kaswittevlieg op af

Aanleg en beheer: houtige gewassen

- Houtige gewassen plant je het beste vanaf de herfst tot voorjaar als het niet vriest en het blad gevallen is.
- Als de houtige gewassen als bosrand worden aangelegd groeit er onkruid onder als de bomen nog jong zijn. Dat kan lastig zijn.
- Als de bomen in een rij staan is het makkelijker beheren/ maaien.
- In het Oostland zijn de bomen in de bloemenrand geplaatst. Dan hoeft er geen gras/ onkruid gemaaid te worden.
- Struiken worden niet zo hoog dat het blad in de goot valt.
- Pas op voor geiten en schapen want die kunnen de bomen en bloemen wegvreten als ze nog niet volwassen zijn.

8. Elementen voor overleving

- Alle organismen hebben de V's van overleving nodig.
- De kans om de populaties van deze dieren te behouden en zelfs te vergroten, neemt toe wanneer er voldoende voorzieningen zijn voor hun overleving.

Voedsel en vocht

Veiligheid

Voortplanting

Verbinding en verplaatsing

Nestgelegenheden voor voortplanting

Dieren zijn erbij geholpen als er nestgelegenheden aanwezig zijn in de buurt van voedsel. Ook houtige gewassen bieden een plek voor voortplanting en bieden beschutting voor de veiligheid.

Vogelkasten

Er zijn verschillende nestkasten voor verschillende soorten vogels

Leemhopen

Overwintering voor bijen en insecten. Met leem worden nesten in holle stengels gevuld.

Vleermuiskasten

Vleermuizen zijn predatoren van overwaaiende plagen

Zandhopen

Overwinteringsplek voor oa de zandbij

Houtstammen

Houtstammen met voorgeboorde gaten erin voor overwintering van nuttige insecten

Nestkasten voor roofvogels

Roofvogels eten muizen

Houthaksel

Natuurlijk plek voor overwintering van allerlei insecten

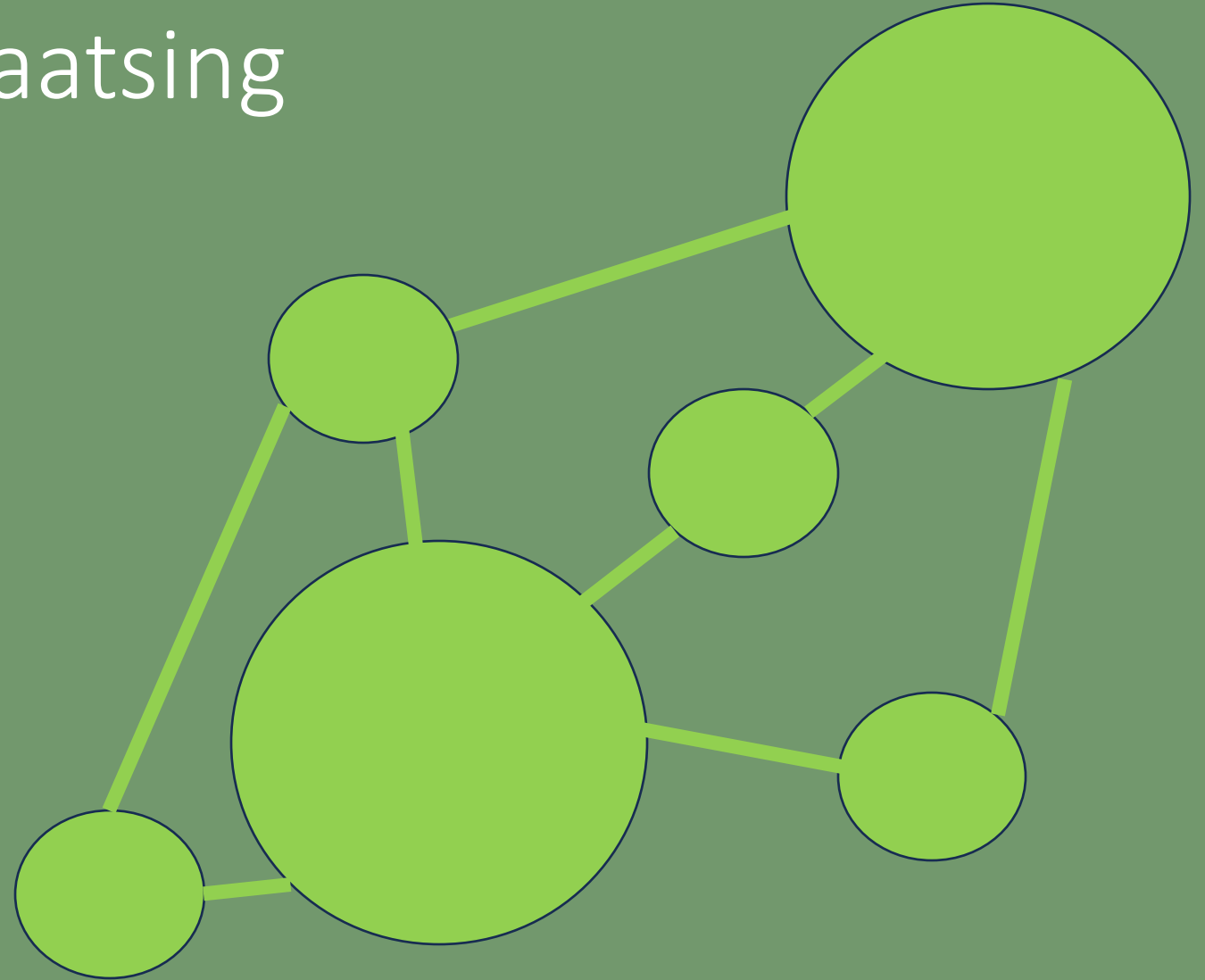

Holle stengels van gewassen

Schuilplaats en overwintering voor insecten

Verbinding en verplaatsing

- Door ecologische gebieden aan elkaar te verbinden kunnen insecten en andere dieren zich verplaatsen en wordt hun leefgebied groter.
- Een grote cirkel staat voor een natuurgebied
- Een kleine cirkel staat voor biodiversiteit in een tuin of op een bedrijfskavel
- De lijnen stellen biodiverse wegbermen, slootkanten, hagen voor. Lijnvormige elementen verbinden locaties aan elkaar.

Aanbieders van zaden en planten en aannemers

- Lokale hoveniers, bijvoorbeeld Van Rijn hoveniers: aanleg van eenjarige akkerrandenmengsels
- Biodivers: één- en meerjarige inheemse zaden, bollen, plantgoed + aanleg en/of beheer met ecologische achtergrond van inheemse soorten (biodivers.nl/)
- Ranox: één- en meerjarige inheemse zaden, bollen, plantgoed + aanleg en/of beheer met ecologische achtergrond van inheemse soorten (ranox.nl/)
- Cruydthoeck: zaden inheemse planten (www.cruydthoeck.nl/)
- Griffioen Wassenaar: vaste planten in potten/ matten + ontwerp borders voor bijen, vlinders en andere insecten. (griffioenwassenaar.nl)
- JUB Holland: Biologische bloembollen (jubholland.nl)
- Deskundigen en ondersteuning bij aanleg natuurvriendelijke oevers: Waternet, Ivan Mettrop en Bart Specken. ivan.mettrop@waternet.nl , Bart.Specken@waternet.nl

Colofon

Dit handboek biodiversiteit is een uitgave van Greenport Aalsmeer
1 april 2025

Projectleider
Eveline Stilma

eveline@greenportaalsmeer.nl

06 – 24 40 94 25

Er kunnen geen rechten ontleend worden aan deze uitgave. De informatie uit dit handboek is een advies. De inhoud is met zorg samengesteld. De gebruiker blijft zelf verantwoordelijk voor de uitvoering en het resultaat daarvan.